

ЛОГОПЕДИЧНА ТЕРАНОСТИКА.

**Психолінгвістичний підхід до обстеження
та корекції мовленнєвих порушень у
молодших школярів.**

Підготувала: вчитель-логопед Диман А.С.

ТЕРАНОСТИКА

«Тераностика» (англ. theranostics) – цей термін, який стрімко увійшов в сучасний науковий обіг, репрезентує новий міждисциплінарний підхід, що вперше був запроваджений у медицині і спрямований на розв’язанні найскладніших проблем, які виникають на стику цієї науки з іншими галузями знань: генетики, мікробіології, радіології, нанотехнологій та ін.

Власне слово **«тераностика»** походить від двох грецьких слів **«терапія»** і **«діагностика»**, і позначає методику надання допомоги хворим у новому форматі: діагностика, що має терапевтичний вплив.

ЛОГОПЕДИЧНА ТЕРАНОСТИКА

Чи можливе використання методології тераностики в логопедії? Чи можна створити методики, що і діагностують порушення мовлення, і мають одночасно терапевтичний (а в контексті логопедії корекційний) вплив?

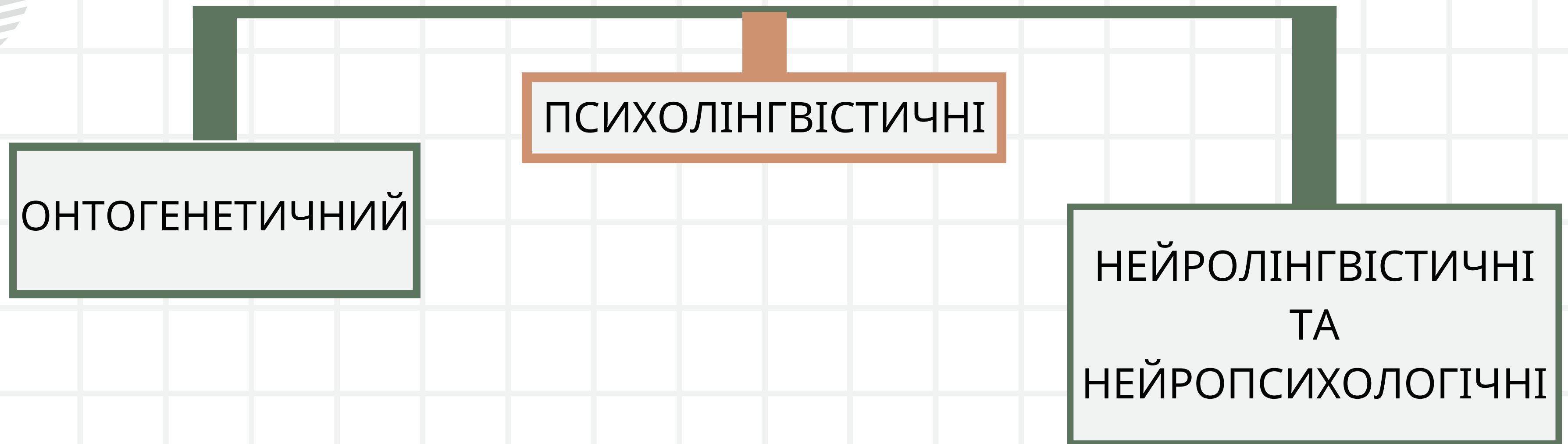
Якісно розроблена методика не лише виявляє порушення, але й допомагає з'ясувати його причину, ушкоджений психологічний механізм, який спричиняє порушення та встановити місце виявленого порушення у структурі дефекту психофізичного розвитку.

ЛОГОПЕДИЧНА ТЕРАНОСТИКА

Саме у цьому аспекті діагностичні та корекційні (терапевтичні) методики мають спільні точки зіткнення, що і надає можливість досліднику поєднати їх повністю або частково у якісно нову методику, яка буде використовуватися одночасно і для діагностики і (повністю чи частково) для корекційно-розвивальної роботи, що власне і відповідає **загальній ідеї тераностики.**

Які ж **принципи** мають бути покладені в основу розробки діагностичних методик, щоб вони почали виконувати терапевтичну функцію.

ПРИНЦИПИ

Саме ними визначається закладена в тераностичну методику **універсальна закономірність** формування мовленнєвої функціональної системи, що є спільною як для нормального так і для порушеного розвитку.

КРИТЕРІЇ

репрезентація функції що діагностується та коригується в динаміці, що дає змогу використовувати методику на різних етапах розвитку функції;

алгоритмізація методики логопедичної терапії, що з одного боку робить процедуру її проведення максимально чіткою і точною;

надійний механізм інтерпретації отриманих результатів,
що має бути закладений в саму методику логопедичної
терапії.

**чітко визначені вимоги до обладнання та мовного
матеріалу,** а також передбачена можливість їх варіативного
використання відповідно до індивідуальних та вікових
особливостей осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку.

ПЕРЕВАГИ

🔍 УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ

універсальна закономірність формування мовленнєвої функціональної системи, що є спільною як для нормального так і для порушеного розвитку;

🔍 ГНУЧКІСТЬ

прилаштувати методики до потреб діагностики та корекції мовленнєвої діяльності дітей різного віку та з різною мовленнєвою патологією;

🔍 ПРИЧИННІСТЬ

логопедична терапістика не лише спрямована на виявлення порушення, але й дозволяє з'ясувати його психологічну причину, а також окреслити зміст та послідовність подальшої логопедичної роботи;

На сучасному етапі розвитку логопедії особливої значущості набувають питання використання **нових підходів до корекції та попередження системних мовленнєвих вад** з урахуванням **новітніх наукових даних про психолінгвістичну структуру мовленнєвої діяльності**, її психологічні механізми, нормативні показники мовленнєвого розвитку дитини .

Психолінгвістика - наука про закономірності породження і сприйняття мовних висловів. Знаходячись на межі психології та лінгвістики, вона надає нам можливості побачити лінгвістичні одиниці та поняття як засоби для пізнання та відображення реальності у «внутрішньому плані».

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Психолінгвістика — це міждисциплінарна галузь, яка складається з дослідників з різних сфер, включаючи психологію, когнітивістику, мовознавство, логопедію, а також дискурсивний аналіз. Психолінгвісти вивчають, як люди засвоюють і використовують мову, за такими основними напрямками:

НАПРЯМКИ

- ⚙ **ОПАНУВАННЯ МОВИ**
як діти опановують мову?
 - ⚙ **РОЗУМІННЯ МОВИ**
як люди розуміють мову?
 - ⚙ **ПРОДУКУВАННЯ МОВИ**
планування та реалізації мови в звуках або графічних знаках.
 - ⚙ **ЗАСВОЄННЯ ДРУГО МОВИ**
як люди, які вже знають одну мову, вивчають іншу?
-

ПОЕТАПНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ДІЇ РОЗУМІННЯ МОВЛЕННЯ ПЕРЕДБАЧАЄ

Сприймання
звукового
ряду.

Членування
звукового
ряду на
звукозначен
ня (слова та
морфеми).

Розпізнаван
ня у
звукозначен
нях усіх слів
та морфем.

Розшифровка
значення усього
висловлювання в
цілому з
урахуванням
засвоєних правил
поєднання
мовних знаків.

Отже, мовленнєва діяльність забезпечує, з одного боку, засвоєння мови індивідумом, а з іншого боку – використання мови в актах комунікації, що дозволяє виділити відповідно **ЛІНГВІСТИЧНИЙ** (мовний) і **КОМУНІКАТИВНИЙ** компоненти мовленнєвої діяльності.

ПСИХОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЧИТАННЯ				
Правильне розпізнавання графічних одиниць (буква, графема, слово)			Достатнє розуміння прочитаного	
Зоровий аналізатор	Мовлен- нєво- руховий аналізатор	Слуховий аналізатор	лексико- граматична сторона усного мовлення	мисленнєва діяльність
Зорові функції та операції: сприйман- ня; увага; пам'ять; контроль	фонетич- ний бік мовлення	Слухові функції та операції: сприймання; увага; пам'ять; контроль Фонематичний слух: фонематичне сприй- мання; фонематичне уявлен- ня; звуковий аналіз та синтез у зовнішньому плані; звуковий аналіз та синтез у внутрішньо- му плані		

НАПРЯМИ ОБСТЕЖЕННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ

⚙ ДОСЛІДЖЕННЯ УСНОГО МОВЛЕННЯ

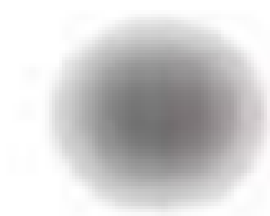
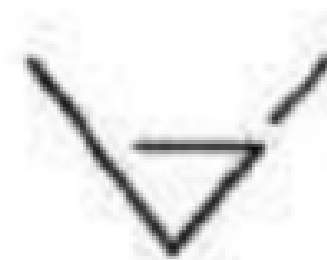
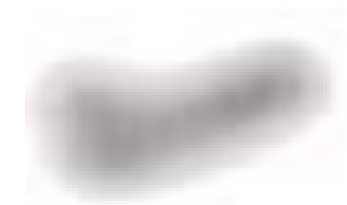
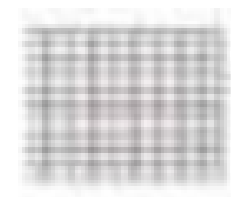
Обстеження зв'язного мовлення; обстеження лексико-граматичної будови; обстеження фонетико-фонематичної сторони.

⚙ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОРОВИХ І СЛУХОВИХ ФУНКЦІЙ ТА ОПЕРАЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

визначення якості зорового сприймання учнів; визначення стану зорової уваги, стійкості, утримування та концентрації, динаміки та працездатності; визначення зорової пам'яті; визначення зорового контролю.

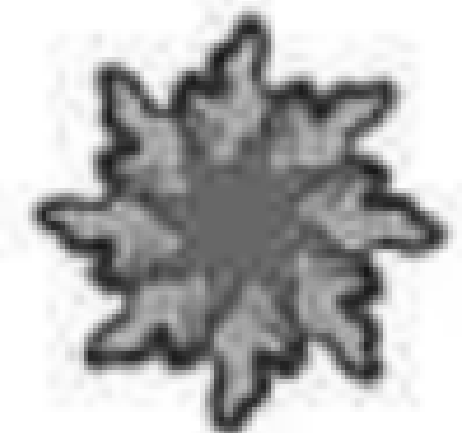

Н

Розкажи, що бачиш? Що перше, не схоже на літеру, ти помітив?

Розкажи, що бачиш? Що перше, схоже на літеру, ти помітив?

К Я
а я Б
с э с
у х л

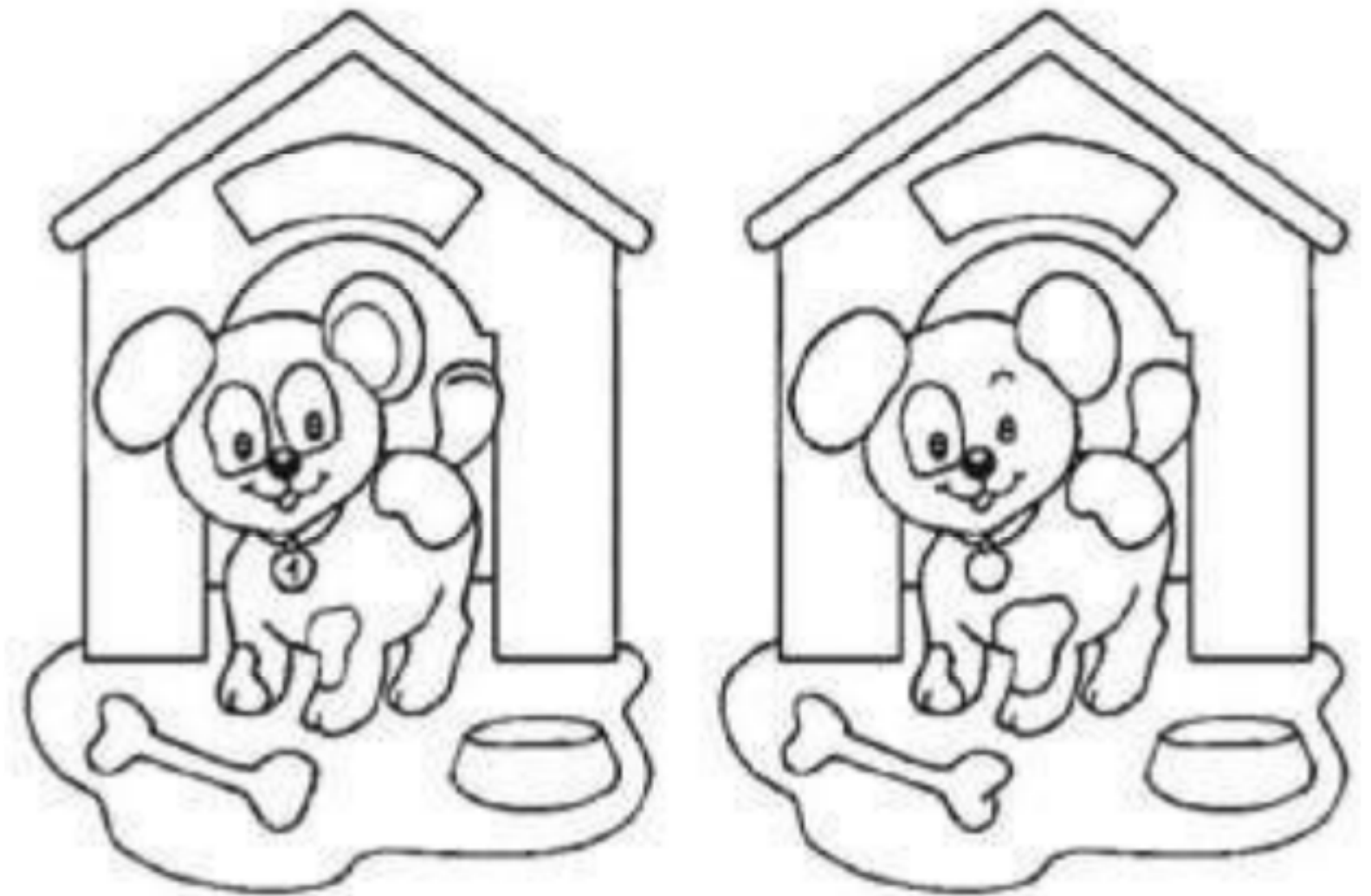
э ө о
ж ж ж ж
н н н п
ш ш ш п

Які предмети сховались на малюнку?

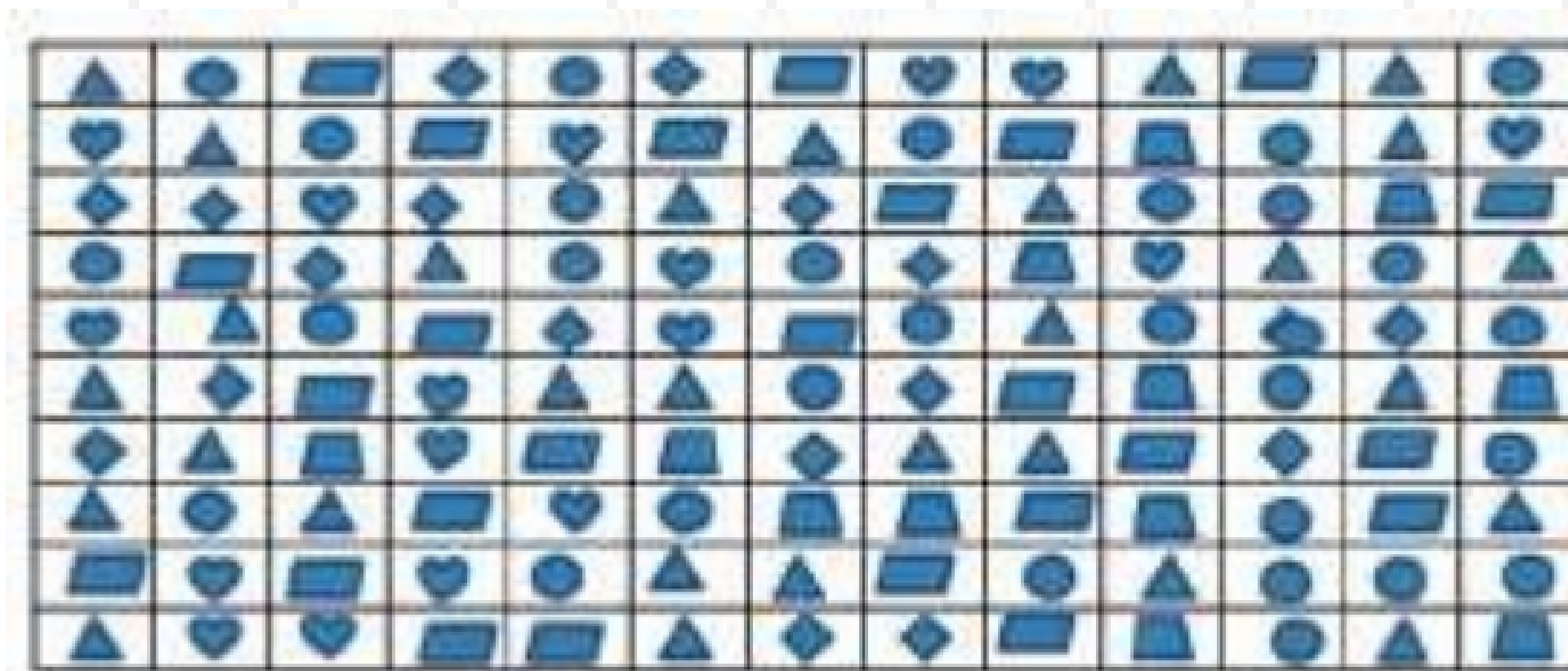

Чи є тут буква? Якщо є, то яка? Назви й
покажи

«Знайди на малюнках усі відмінності (спочатку пропонують кольорові малюнки, потім — чорно-білі)»

Закресли в таблиці усі
трикутники, які ти
побачиш

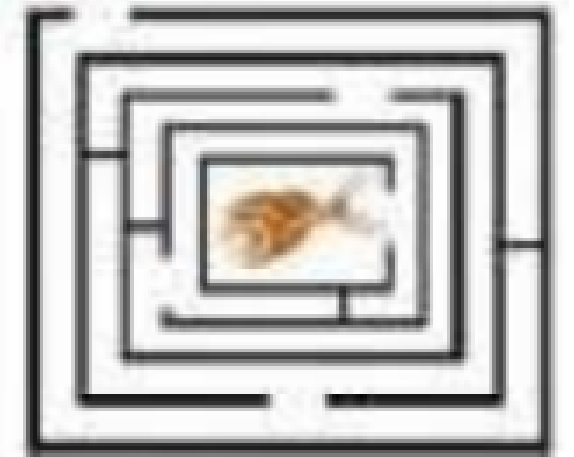
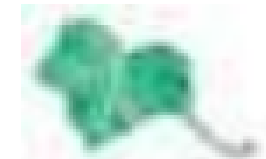
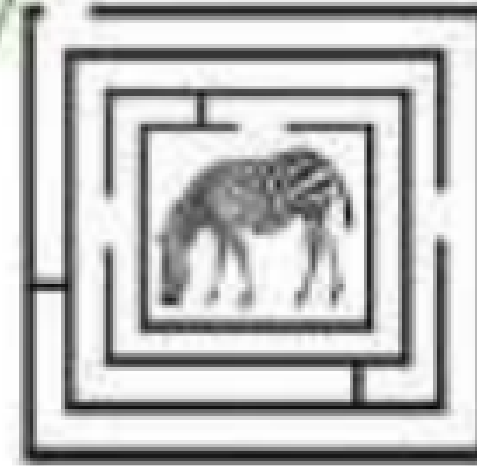
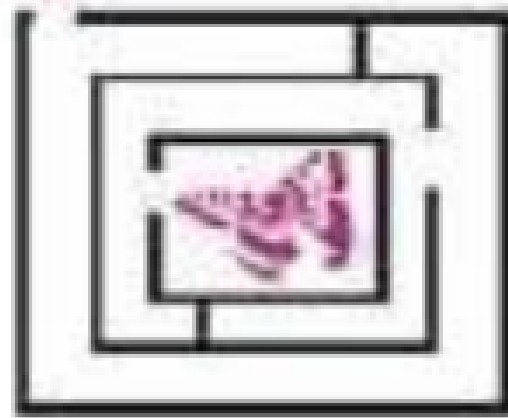

Т	О	Е	Д	Ж	О	Р	Е	Є	І	Ш	Х	Е	Б	А	В	І	Ч	С	Я
Ф	А	І	В	П	Р	Д	Т	Е	Б	Ю	М	С	Е	Ч	М	Р	У	К	Е
М	Т	И	С	Е	Ю	Т	Б	Н	У	Ц	В	Ч	Я	Ф	І	Е	Ц	Е	Й
Ц	У	В	Е	И	Р	Е	М	А	Ф	Ч	Я	Ч	В	У	Ц	К	Е	Б	Г
В	П	А	Ч	Ц	Т	Б	Л	Л	Е	Ж	Ю	Б	Е	Ш	І	С	В	Ч	М
Ф	Ч	С	П	Г	Ш	Д	Ю	Б	З	М	П	Р	А	В	У	Е	І	Ф	Ю
З	Є	Ю	Е	М	О	Л	Д	Ш	Х	І	Ф	Ц	Й	Е	В	С	М	В	К
П	Р	Ч	М	И	А	Н	К	Е	Л	Д	Ж	Є	Ш	Х	Н	І	К	Е	Ц
У	Й	І	Ч	Т	Ш	О	П	А	Е	Л	Д	З	Е	Є	Т	Е	Є	С	М
И	С	Н	Е	К	Ц	П	О	Р	Н	Е	Е	К	М	Т	Л	О	Г	Б	Б
П	А	К	У	В	С	А	Р	Е	Б	Б	Д	Ш	Л	З	Е	Х	І	Є	Е
Б	О	Г	Б	Ш	Е	А	О	В	М	Ц	Й	Е	В	Ч	Т	Р	В	У	Б
Р	Е	Л	Д	Ж	Ю	Ш	Н	П	А	В	Е	Л	Ф	В	І	Ч	С	М	А
У	Ц	Е	П	К	У	А	М	Е	И	Т	О	Е	Н	Л	Д	Щ	Ш	Ж	Е
В	И	Е	Т	К	У	Е	О	Л	Б	А	Г	Ю	Р	Щ	Ж	Е	Й	І	Т

Закресли букви Е в таблиці

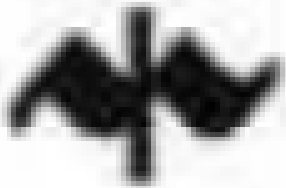
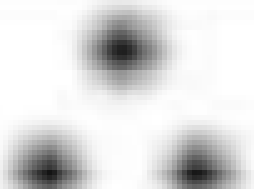
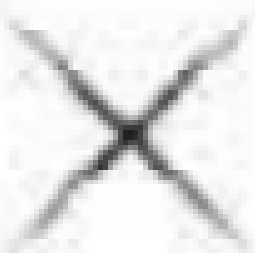
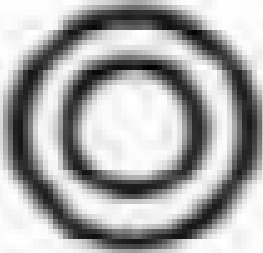
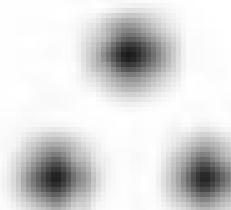
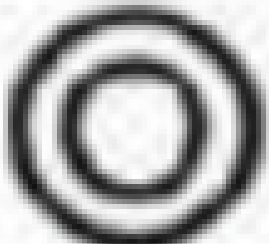
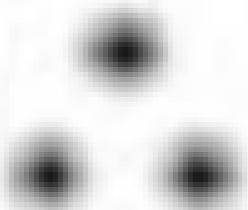
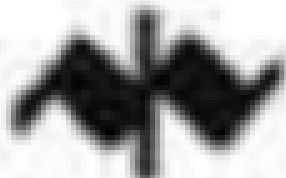
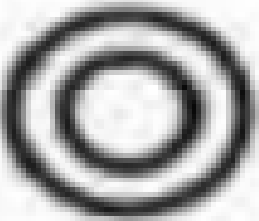
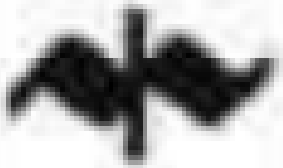
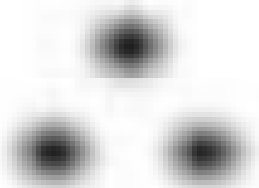
“Покажи й назви всі цифри по порядку
від одного до дев’яти”

2	9	6
5	1	4
7	3	8

Знайди вихід з лабіринту. Стеж лише очима.

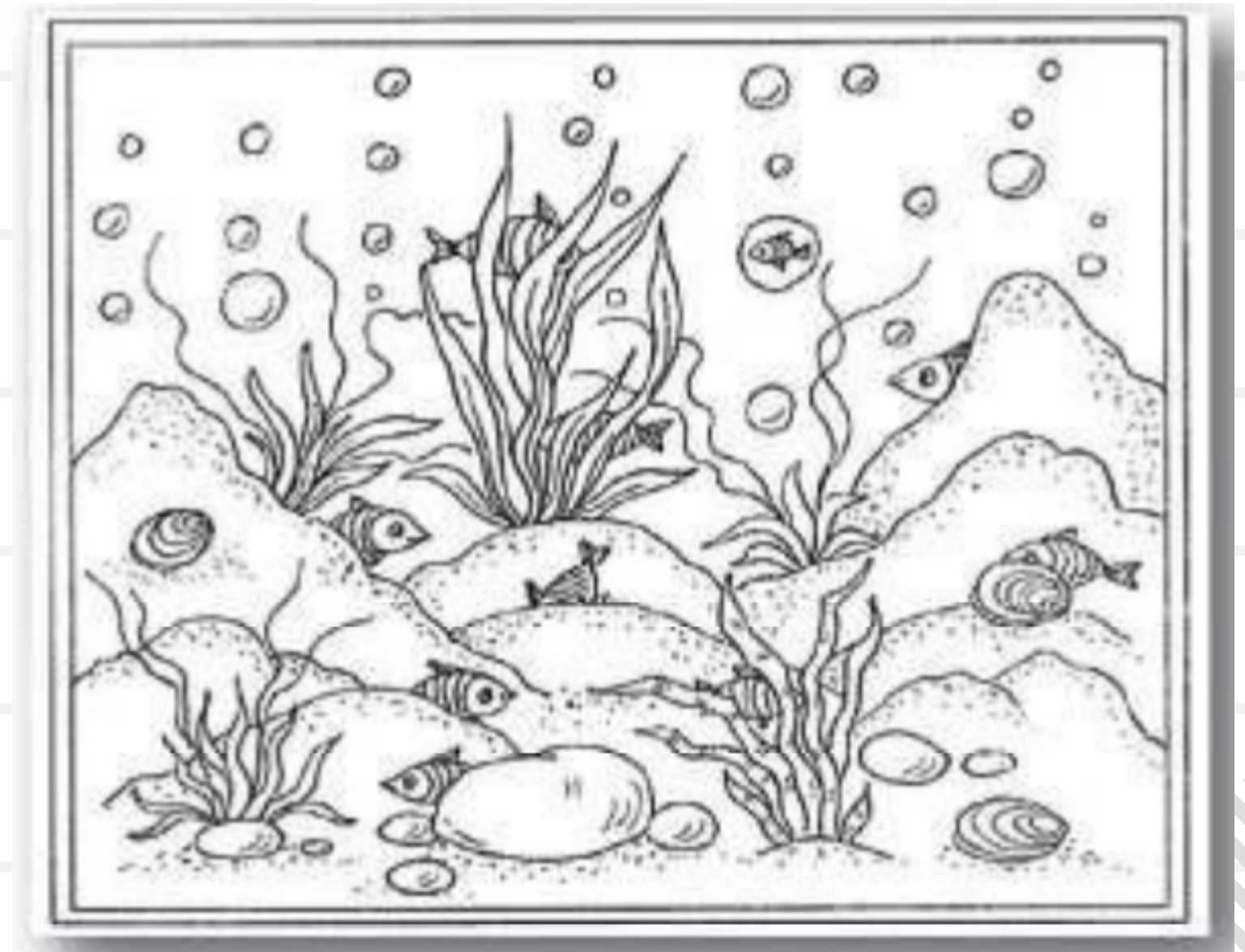
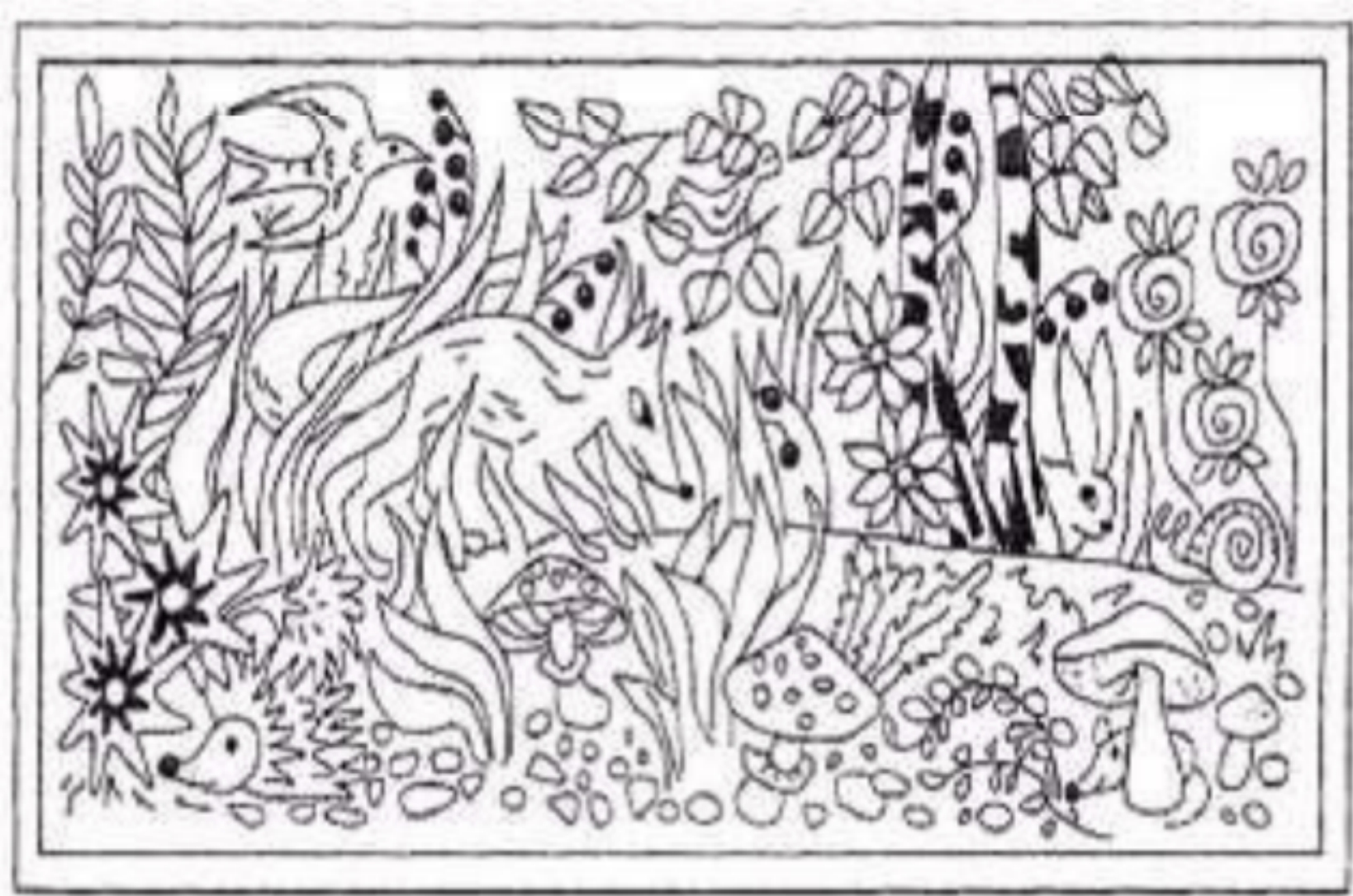
Порахуй та запиши в порожніх клітинках,
скільки разів трапилася в таблиці кожна
фігура

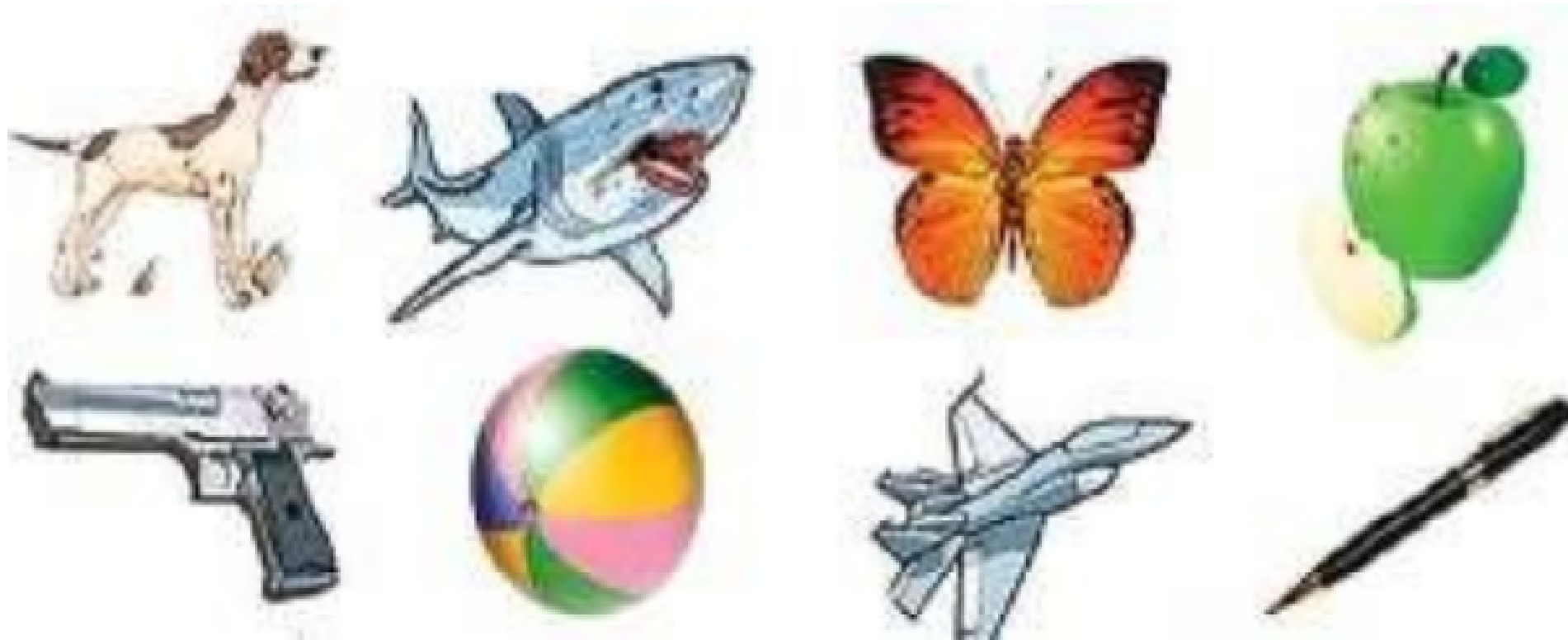

Прочитай літери, що сховались у рамочках

Знайди й покажи на першому малюнку лисичку, равлика, мишку, пташку, їжачка; на другому – усіх рибок.

Подивись на картинки. Запам'ятай їх.
Які предмети ти запам'ятав? Пригадай

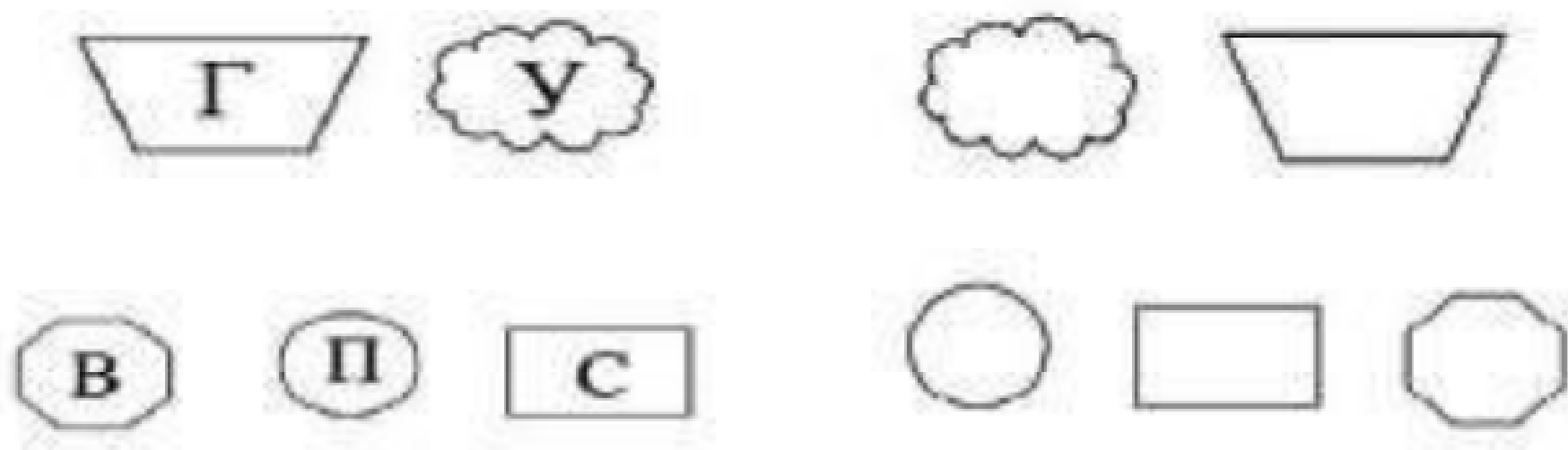
Подивись на картинки. Запам'ятай їх. Які предмети ти запам'ятав?
Пригадай. Подивись на картинку та покажи лише ті,
які ти вже бачив на попередньому малюнку

Запам'ятай, яка буква знаходиться в кожній фігурі.
Поклади потрібні букви в порожні фігури.

Подивись уважно на малюнок. Розкажи, що не так.
Чи буває так насправді? Що художник переплутав?

Подивись уважно на букви та закресли ті, що надруковані неправильно

Р И Р Ч А Х В Ф

М У Г О Д Ъ Ч Ж Ю Г Р 3 І Й С Т

п р н к і п щ д ж ъ х т и с ф ч в п г и

НАПРЯМИ ОБСТЕЖЕННЯ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ

- ⚙ ОБСТЕЖЕННЯ СЛУХОВИХ ФУНКЦІЙ ТА ОПЕРАЦІЙ
визначення слухового сприймання та уваги; визначення
слухової пам'яті; визначення слухового контролю.

1. Завдання — на перевірку вміння відтворити прості ритмічні малюнки, що відстукують олівцем по столу.
Мета: **визначення слухової уваги.**
Інструкція: «Послухай та повтори ритм: !!! , !! !, !! !!, !!! !, !! ! !!, !! !!
!!»

2. Мета: **визначення слухової уваги, мислення.**

Інструкція: «Послухай уважно текст. Запам'ятай речення, яке буде зайве».

У лісі жила білочка. Вона була руда та пухнаста. Білочка дуже любила їсти горішки. **Пташка літає у небі.** Коли білочка знаходила горішки, вона їх відносила до себе в дупло, а потім ласувала ними.

3. Мета: **визначення слухової пам'яті.**

Інструкція: «Послухай вислови. Спробуй їх запам'ятати. Додай потрібні слова, які ти щойно чув, до тих, які почуєш знову».

Слова (перше прослуховування): Висока береза. Чорна ворона. Хитра лисиця. Маленька мишка. Нова іграшка. Веселий клоун. Широка річка. Дерев'яний стіл.

Слова (друге прослуховування): чорна, маленька, нова, широка, висока, дерев'яний, хитра, веселий.

4. Завдання — запам'ятати слова, не пов'язані між собою тематичними ознаками.

Мета: **визначення слухової пам'яті.**

Інструкція: «Послухай слова. Запам'ятай і повтори їх».

I група: кішка, ножиці, олівець, білка, книжка, сонце, комар, стілець.

II група: вікно, телефон, корабель, дощ, журнал, машина, яблуко, курка.

5. Завдання — визначити правильність вимовляння почутих звуків у словах.

Мета: **визначення слухової уваги та контролю.**

Інструкція: «Послухай слова. Виправляй мене, якщо почуєш, що я вимовляю слова неправильно (для чистоти завдання слова вимовляють фонетично правильно та зі спотворенням звуків)».

Отже, **дослідження психічних функцій та операцій**, дасть змогу детально діагностувати та з'ясувати основні механізми, передумови засвоєння навички читання й розпочати корекційну роботу.

Обов'язкові симптоми порушення читання:

- вже в букварний періоді стають помітні несприятливі ознаки: дуже повільно формуються **звукобуквенні асоціації**. Це може бути причиною помилкового прочитання літер або уповільненого їх пригадування.
- Численні **помилки** під час читання. При цьому є особливість появи помилок, властива дислексії: ці помилки носять нерегулярний характер, вони рідко повторюються. Дитина кілька разів прочитуючи одне і те ж слово, кожен раз допускає **різні помилки**. В значній мірі ця варіабельність викликана вгадуванням.

- У зв'язку з тим, що діти користуються незрілим способом читання, вони читають **значно повільніше**, ніж інші однолітки.
- В тій чи іншій мірі у багатьох дітей страждає **розуміння прочитаного**. У простих за змістом, лексикою і синтаксисом текстах цей недолік може бути не дуже помітний. Недоліки в більшій мірі відносяться до розуміння прихованого сенсу. У більш складних текстах недоліки помітніше. При цьому розуміння тексту пред'явленого аудіально зазвичай не порушене.
- У більшості дітей з дислексією відзначається **дефіцит категоріального словника**, труднощі підбору слів при необхідності представити розгорнуте висловлювання.
- Практично у всіх дітей з дислексією **порушено письмо**. Багато дисграфічних і орфографічних помилок.

В структуру **корекційно-педагогічного** процесу входять кілька напрямків роботи.

Зміст корекційної роботи становлять завдання чотирьох напрямів:

- а) розвиток зорової і слухової уваги і сприйняття;
- б) розвиток пам'яті, мислення, уяви;
- в) розвиток сенсорних функцій;
- г) прийоми логокорекції.

ЗАГАЛЬНА СХЕМА КОРЕКЦІЇ ДИСЛЕКСІЇ

I етап – пропедевтичний. Завдання: створення функціональних передумов процесу читання. Планування цього етапу корекційної роботи узгоджується з результатами виявлення сформованості основних передумов процесу читання.

1. Робота над усвідомленням мови і основних одиниць аналізу (слово, склад, звук).
2. Освоєння основних одиниць аналізу на чуттєвому і категоріальному рівнях.
3. Освоєння навичок синтезу усних слів з складів.
4. Усвідомлення просодичної сторони слова, його акцентної структури: наголоси як обов'язкова і смислорозрізнявальна ознака в слові.
5. Формування складового і фонематичного аналізу.
6. Розширення обсягу фонологічної оперативної пам'яті.

II етап – формуючий звукобуквенних зв'язків і складового читання

(склади ПГ, ГП). За часом це зазвичай найтриваліший етап.

1. Паралельно триває пропедевтична робота з акцентом на найбільш функціонально слабкі передумови.
2. Формування звукобуквенних зв'язків. Після першого знайомства з буквою діти засвоюють зв'язок глобального образу графічного складу з фонетичним оформленням.
3. За допомогою спеціальних складових таблиць закріплюються і автоматизуються зв'язки між графічним стилем (ПГ, ГП) і фонетичним складом.
4. Читання слів з простою складовою структурою (ПГПГ, ГППГ), що складаються з пройдених складів.
5. Читання простих фраз, частково доповнених картинкою.
6. Читання фраз і коротких текстів з простим лексичним складом (короткі слова, простий синтаксис, картинки).

	А	О	У	Е	И	І	Я	Ю	Є
М	ма	мо	му	ме	ми	мі			
Н	на	но	ну	не	ни	ні	ня	ню	не
С	са	со	су	се	си	сі	ся	сю	
Л	ла	ло	лу	ле	ли	лі	ля	лю	ле
К	ка	ко	ку	ке	ки	кі			
Р	ра	ро	ру	ре	ри	рі	ря	рю	
Т	та	то	ту	те	ти	ті	тя	тю	
П	па	по	пу	пе	пи	пі			

ам ма ама мам мама

ом мо омо мом мамо

ум му уму мум маму

им ми ими мим мами

ім мі імі мім мамі

ем ме еме мем ме-ме

зу-би
жа-ба
со-ва
му-ха
ди-ня
ка-ва
ми-ло
не-бо

ша-фа
ми-ша
ко-за
мо-ре
пі-ца
ри-ба
кі-ві
ва-ги

БА СО АЛ ЕЛ
ЛЕ ИЛ СА ПУ
БУ ЛИ БЕ ЗО
ОС БИ ПА АС

МЕ АШ РИ АМ КУ ЛЕ
ОМ СУ ВЕ СИ ОК ПИ
ТУ ОР ИМ ЛЯ УС ДО
ШИ УК РУ ВЕ ИЛ ЧУ
ХА ДИ ИК ЛИ ИР СО
СЕ ПО ШАРО МИУТ

Скласти нові слова з останніх букв кожного слова в рядку.

час, кіно, лов, рана
газ, беру, дуб, кури
суп, лото, бал, хоче
дам, соло, сад, кора
жар, рухи, зуб, кава
син, пише, лоб, сухо
мак, сито, зал, шило

У нас Лиска.

На вікно сів .

У курки .

На сіно.

Тато купив .

у малі .

 в лісі. Там на
 на рвала .
 ніс .

 поскакав в поле.

III етап формує складове читання (склади типу ПГП):

схема аналогічна II етапу, але зі складами ПГП.

IV. Читання фраз, які включають слова зі структурою типу ПГППГ або ПГПГПП.

V. Читання коротких розповідних текстів з контролем розуміння.

Протягом всього періоду корекційно-розвиваючої роботи періодично оцінюється ступінь автоматизації навичок складозлиття.

кіп	кар	бир	вод	рос	тар	вір	сіл
мот	жит	шер	міс	каб	цуп	чам	дих
гол	нок 	зам	мок	лап	сит	дар	тит
тіл	лон	род	фок	кен	нор	кло	шип
zeb	лот	нуг	хор	чум	ниж	віт	фор
лип	сос	нот	роп	ріл	меб	тап	род

	а	у	е	і	и	о
Г	ГА	ГУ	ГЕ	ГІ	ГИ	ГО
	АГ	УГ	ЕГ	ІГ	ИГ	ОГ
Г	ГА	ГУ	ГЕ	ГІ	ГИ	ГО
	АГ	УГ	ЕГ	ІГ	ИГ	ОГ
Ч	ЧА	ЧУ	ЧЕ	ЧІ	ЧИ	ЧО
	АЧ	УЧ	ЕЧ	ІЧ	ИЧ	ОЧ
Х	ХА	ХУ	ХЕ	ХІ	ХИ	ХО
	АХ	УХ	ЕХ	ІХ	ИХ	ОХ

ГУБА ГУСИ ГУСАК ГОРІХ
УСПІХ ДУХ ХАТА ХОР МОХ
МУХОМОР ЧАС ГРУНТ
ЧАСНИК РІЧКА НІЧ ГАВА
ЧИСТОТА АГРУС ГАНОК

зір
рід
річ
бій ка
кір
ніж

ЧОМУ КІТ У-МИ-ВА́-ЄТЬ-СЯ ПІСЛЯ ОБІДУ

Зловив го-роб-ця. І хотів ним по-о-бі-да-ти.

От і каже:

— Виховані

перед обідом у-ми-ва́-ють-ся.

 об-лі-шив і почав умива́тися.

А тим часом утік.

З того часу завжди вми-ва́-єть-ся після обіду.

/ ЛІД
/ ТУК
С - - - - МІХ
\ ТЕЛЯ
\ ТАНОК

ВИДИ ДИСЛЕКСІЇ

Щоб обрати найбільш ефективні прийоми корекції дислексій, в першу чергу потрібно визначити її вид.

1. **Фонематична дислексія** обумовлена несформованістю фонематичної системи. Недорозвиток фонематичного слуху зумовлює прояви заміщення та змішування опозиційних фонем: дзвінки – глухі, тверді – м'які, свистячі – шиплячі, африкати та їх складові. Недорозвиток фонематичного аналізу та синтезу призводить до побуквенного читання, спотворення складової структури слова, додаванням, пропусканням, перестановкам звуків, труднощам читання оберненого складу та збігу приголосних.

Провідним завданням при цьому виді дислексій є постановка та автоматизація всіх звуків. Одночасно з цим – розвиток фонематичного сприймання, аналізу, синтезу.

Провідні прийоми корекції:

- Придумати слова, які починаються на певний звук або з цим звуком в середині чи в кінці слова.
- Придумати слова з 3, 4 і т.д. звуків.
- Підняти цифру яка відповідає кількості звуків в слові.
- Придумати ланцюжок слів, в якому нове слово починається з того звуку, яким закінчується попереднє.
- Розподілити малюнки відповідно до кількості складів в слові.
- Скласти слово (навіть речення) з перших складів на запропонованих малюнках.

Скласти слова: 1 - а буква 1 - го слова + 2 - а буква 2 - го слова + 3 - я буква 3 - го слова + 4 - а буква 4 - го слова.

ціла, піна, коні, вона

суха, вежа, діло, лото

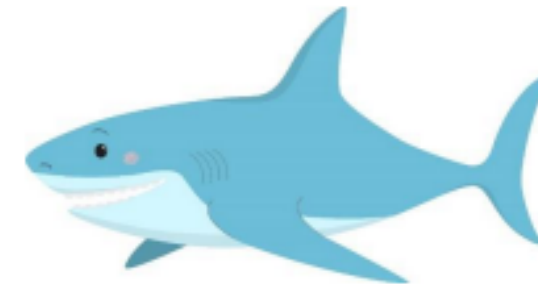
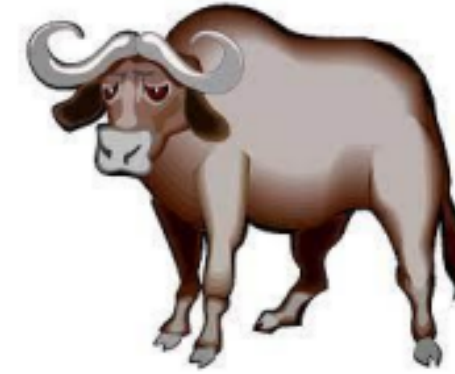
Розв'язати приклади (скласти слова): 1 - а буква 1 - го слова + 2 - а буква 2 - го слова + 3 - я буква 3 - го слова.

вид + тік + газ =

сум + кір + вік =

віл + тук + час =

Розташувати малюнки в такому порядку, щоб назва наступного малюнку починалася тим звуком, на який закінчилася назва попереднього малюнку.

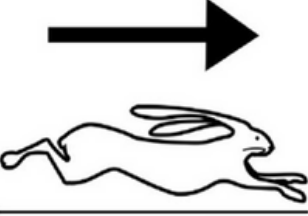
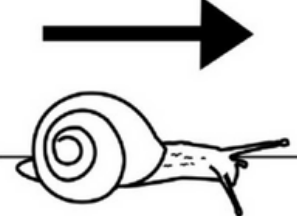
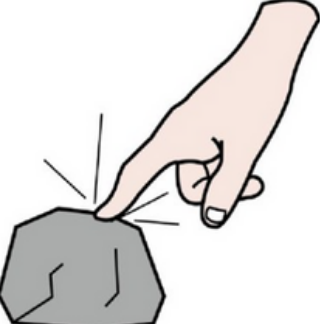
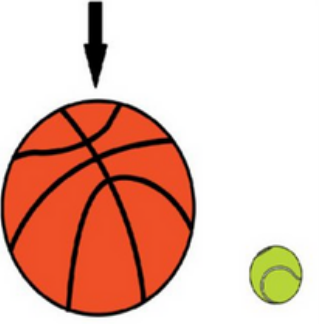
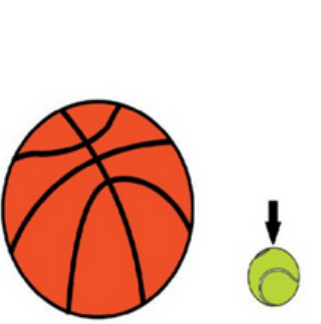
2. Семантична дислексія. Характеризується порушенням розуміння безпомилково прочитаного слова чи тексту. Зустрічається під час поскладового та або механічно-автоматизованого читання та зумовлена недорозвитком звукового синтезу.

Провідні прийоми корекції:

- Прочитати слово і показати малюнок.
- Прочитати слово і виконати відповідну дію.
- Прочитати слово і пояснити, що це?
- Вибрати з тексту речення, яке відповідає малюнку.
- Знайти в тексті відповідь на поставлене запитання.
- Розкласти серію сюжетних малюнків відповідно до прочитаного тексту.
- Після прочитаного тексту: розмістити картинку у відповідному місці, знайти зайву, знайти помилку в послідовності малюнків, знайти помилку в тексті відповідно до правильно розташованої серії малюнків, вставити слово в речення.

Для уточнення та систематизації **лексичного запасу** використовують наступні прийоми:

1. Добір синонімів та антонімів до слів прочитаного тексту.
2. Знаходження в тексті синонімів та антонімів.
3. Добір подібного слова до прочитаного.
4. Співвіднесення прочитаного слова до узагальнюючого поняття.
5. Розширення об'єму узагальнюючого поняття: «Сонце що робить: - сяє, -гріє, світить, пече тощо».
6. Добір до прочитаної назви тварини назви її дитинча, помешкання.

			
Старий	Молодий	Швидкий	Повільний
			
Твердий	М'який	Великий	Малий

Розглянь малюнок. Прочитай речення і постав відповідний знак поряд.

- ☐ Діти в парку.
- ☐ Хлопчик сидить на дивані.
- ☐ Дівчинка під деревом малює.
- ☐ Хлопчик тримає червону книгу.
- ☐ Дівчинка на гойдалці.
- ☐ Хлопчик сидить на гілці дерева.

- Який настрій у дівчинки? (Сумний)
- Як сьогодні було дівчинці? (.....)

- Який настрій у дівчинки? (Веселий)

3. Аграматична дислексія. Обумовлена недорозвитком граматичної сторони мовлення. Виявляється в неправильному читанні закінчень в словах усіх частин мови, плутанині в правильній побудові слова в потрібному числі та роді. Аграматизми присутні в мовленні дитини не тільки під час читання, а й в розмовному мовленні, на письмі. Тому прийоми корекції цього виду дислексії будуть проводитися під час формування граматичної сторони мовлення дитини в цілому.

Провідні прийоми корекції:

- Гра на формування функції словозміни «один – багато», «скажи лагідно», «чий малюнок» (моє сонечко, моя кішка), «без чого намалював художник малюнок» (де помилився художник).
- Ігри на формування функції словотворення, наприклад: «Професії», «Образ дій» тощо.
- Скласти речення за малюнком і викласти схему речення фішками під малюнком.

- Вставити словосполучення в речення (добираються речення з однаковим словосполученням в різних відмінках).
- Вставити закінчення.
- Робота з деформованими текстами (реченнями).

Дібрати дієслово до малюнку, утворити просте речення.

Хлопчик читає ____.

Біжить ____ лисиця.

**бігає
радіє
сумує
співає
танцює**

Засць ласує

Кріль живиться

Снігур годується
Скільки ти бачиш машин?

1 2 3 4 5

Я бачу ...

Стрибає ____ засць.

Дівчинка співає ____.

4. Мнестична дислексія обумовлена порушеннями слухомовленнєвої пам'яті, в наслідок чого у дитини ускладнене утворення зв'язків між звуком і зоровим обрисом букви. Дитина не запам'ятає букви, плутає їх, замінює під час читання (не запам'ятовує назву букв). Під час роботи з цими дітьми усі завдання спрямовані на розвиток різних видів пам'яті: зорової, слухової, рухової.

Провідні прийоми корекції:

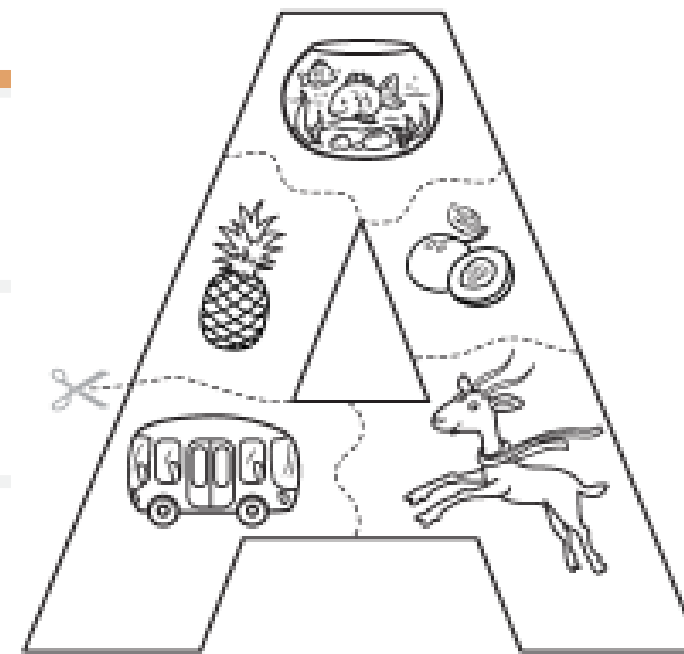
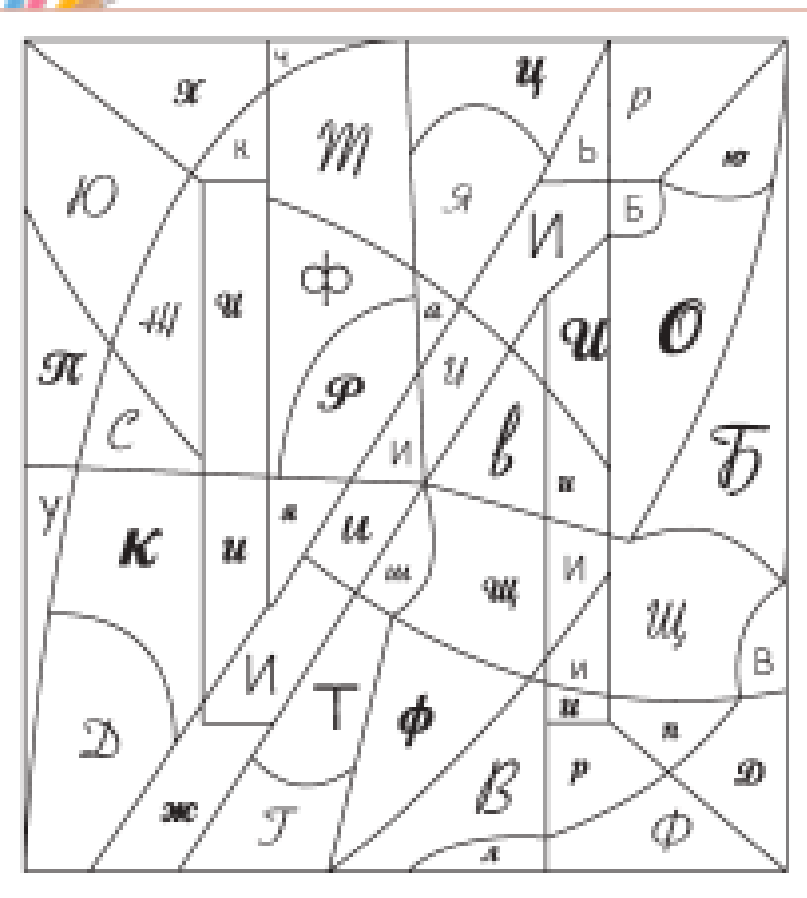
- Обмальовування букв за трьохмірним шаблоном.
- Виділення контуру букв що позначають голосні звуки – червоним кольором, приголосних – синім, за допомогою ватяних паличок та фарби.
- Ліплення букв з пластилину.
- Викладання букв з дрібних предметів (бісеру, сірників, ґудзиків, паличок).
- Вирізання букв з паперу та картону.
- Зображення букв за допомогою тіла з промовлянням відповідного звуку.

- Гра «Чарівний мішечок» (вгадування букв або пошук потрібної).

Для відновлення **роботи різних ділянок мозку**, які відповідають за різні форми сприймання, пропонуються наступні завдання: Малювання обома руками. Гра «Сьогодні голова – ліва». Гра «Руки-подружки» – пишемо букви почергово то правою, то лівою. Також використовуються різні руки під час гри в м'яч або інші предмети.

«И»

Розмалюй фрагменти з «И» й «и»
в блакитний колір.

5. Оптична дислексія. Виявляється в тому, що учні плутають та замінюють літери, які схожі за зовнішнім виглядом. Під час читання дитина перестрибує з одного рядка на інший. Іноді може бути читання дзеркального типу – учень читає з права на ліво.

Провідні прийоми корекції:

1. З метою розвитку **зорового гнозису** пропонуємо:

- Назвати контурні зображення предметів.
- Назвати недомальовані контурні зображення предметів.
- Назвати закреслені предмети.
- Виділити контурні зображення, накладені одне на інше.
- Визначити що неправильно намалював художник.
- Розподілити зображення предметів за їх реальним розміром.
- Знайти задану фігуру серед двох зображень, одне з яких адекватне, а інше – дзеркально розташоване.

2. З метою розвитку зорової пам'яті пропонуються наступні прийоми:

- Запам'ятати 4-5 малюнків (або фігур, цифр, літер, а потім відібрати їх серед інших 8-10).
- Розкласти 3-4 малюнки, літери, цифри або фігури в тій послідовності, в якій вони пропонувалися.
- Гра «Чого не стало?» та «Що змінилося?»

3. Під час формування просторових уявлень та сприймання необхідно враховувати закономірності їх розвитку в онтогенезі та у зв'язку з цим проводити логокорекційну роботу за наступним планом: диференціація правих та лівих частин тіла; орієнтування в оточуючому просторі; визначення просторових співвіднесень елементів графічних зображень та літер (що вгорі, що знизу, зліва, справа, вище, нижче, спочатку, в кінці тощо).

4. Для формування буквеного гнозису, диференціації зорових образів букв використовують наступні прийоми.

- Знайти літеру серед графічно подібних.
- Співвіднести літери, які виконані різним шрифтом.
- Визначити літеру, яка знаходиться в неправильному розташуванні.
- Показати правильну літеру серед пар літер, правильно та дзеркально зображених.
- Назвати або записати літери, перекреслені додатковими літерами.
- Обвести контури літер, які виконані пунктиром.
- Дописати літеру.
- Назвати літери, накладені одну на іншу.
- Сконструювати літеру з елементів.

Н П Ъ Ї Т Ё
В А М Ш Ж

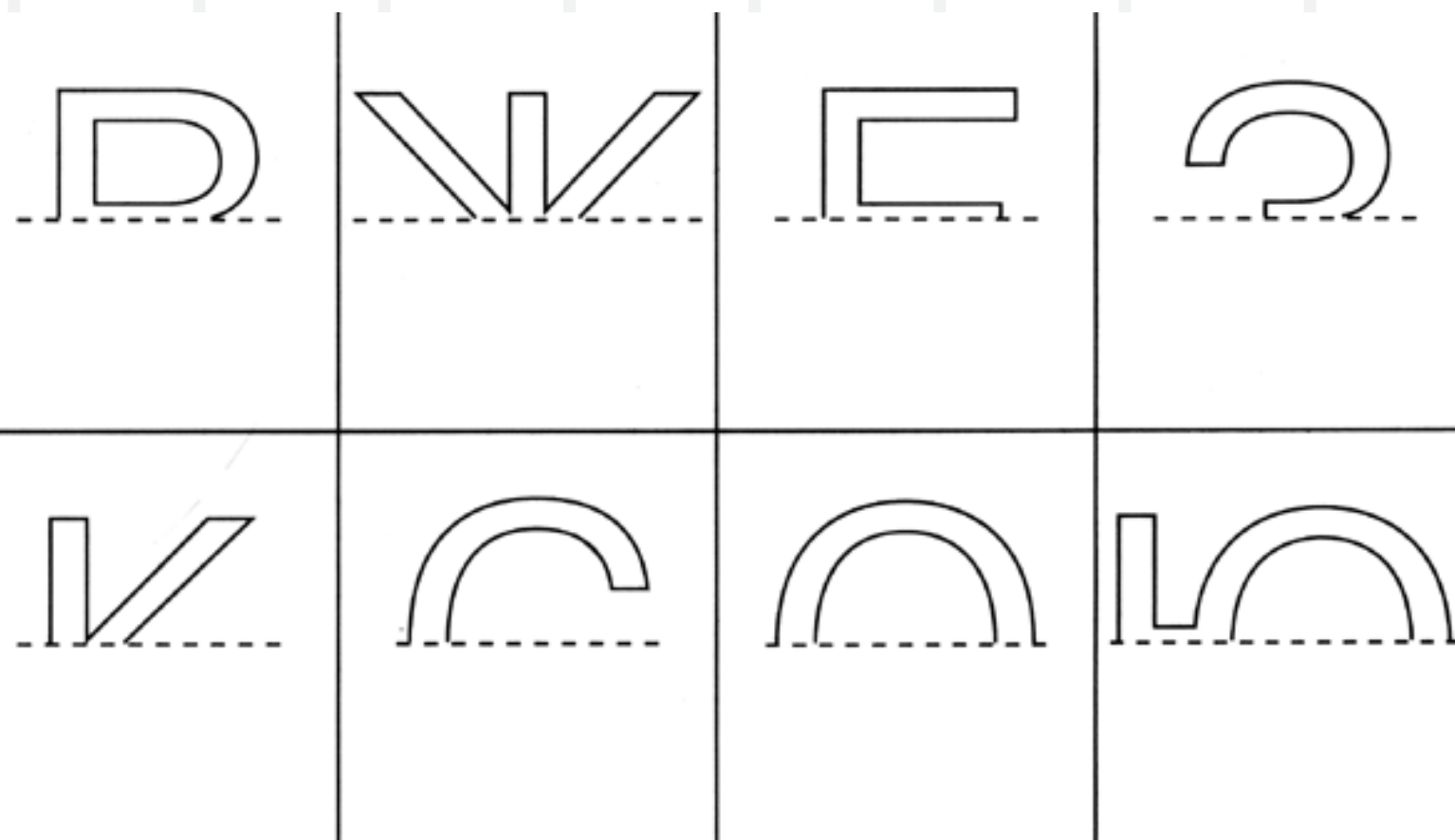
Е Э Ё З Г Г К Х Л Л
Р Р С С Ц Ц Ч Ч Э Э
О Ю Я Я У У В В

БЕРЕГ – Г =
СИРОК – К =
КОСИВ – В =
НОСИВ – В =
КОТИК – К =
КУЛШ – Ш =
МИТИЙ – Й =
МИЛИЙ – Й =

к т і
у к т
с м у
у г л
у б к
и р с

Н П
Ы
У А
К
В

П Н
В
А С
У В
П О

**Заходи рекомендовані для здійснення педагогічного супроводу школярів
з дислексіями в ЗЗСО та його організації**

Заходи	В сім'ї	В ЗЗСО
Здійснення педагогічного супроводу	Ретельне спостереження за дитиною: станом здоров'я, психофізичним станом. Дотримання рекомендацій педагогічного супроводу	Щоденне спостереження педагогів (вчителя, асистента вчителя, вчителя-логопеда)
Режим	Дотримання режимних моментів, рекомендацій фахівців ЗЗСО	Дотримання вимог до здійснення педагогічного супроводу
Корекційно-розвиткові заняття	Відвідування додаткових логокорекційних занять з вчителем-логопедом	

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

